

TRANH SƠN DẦU VÀ NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT TRONG NĂM 2020

Tranh sơn dầu là một trong những dòng tranh phổ biến nhất trên thế giới. Nhắc đến tranh sơn dầu, người ta có thể kể tên ra hàng trăm, hàng nghìn bức tranh nổi tiếng và đáng giá. Vậy bạn đã có những hiểu biết cần thiết về dòng tranh này hay chưa ? Cùng tìm hiểu về tranh sơn dầu và những đặc điểm của chúng qua bài viết dưới đây nhé.

Mục lục

1. Tranh sơn dầu là gì ?

Tranh sơn dầu, tên tiếng anh là Oil painting – là dòng tranh vẽ bằng sơn dầu, một loại họa phẩm được làm từ bột màu kết hợp với dầu để tạo độ kết dính.

Tranh sơn dầu xuất hiện lần đầu tiên vào thế kỷ 5 đến thế kỷ 10, những tác phẩm tranh sơn dầu đầu tiên là những bức phật giáo của các họa sĩ Ấn Độ rồi đến Trung Quốc. Tuy nhiên, mãi đến thế kỷ thứ 15 thì tranh sơn dầu mới trở nên phổ biến và phát triển mạnh mẽ trên toàn thế giới và trở thành một trong những thể loại tranh đắt giá nhất, được nhiều người yêu thích và ưa chuộng nhất.

Theo truyền thống, tranh sơn dầu thường sử dụng cọ để vẽ, nhưng hiện nay, với tính chuyên dụng và nhằm mục đích sáng tạo nhiều khía cạnh hơn, các họa sĩ có thể sử dụng dao, chổi cứng, bay... bất cứ thứ gì khác có thể để vẽ những bức tranh theo ý mình thậm chí là sử dụng tay không. Những bức tranh sơn dầu được vẽ trực tiếp bằng tay của các họa sĩ càng thể hiện tính sáng tạo và niềm đam mê với nghệ thuật, đồng thời những tác phẩm như vậy cũng có phần bụi bặm, độc đáo và cuốn hút hơn.

2. Đặc điểm của tranh sơn dầu.

Sơn dầu là phương tiện chính để các họa sĩ chuyển tải thành những tác phẩm nghệ thuật mang tên tranh sơn dầu.

Không giống như nhiều chất liệu màu vẽ khác, sơn dầu có những đặc tính rất riêng và đặc biệt. Để sử dụng nó một cách thuần thạo, bạn cần tìm hiểu kỹ về đặc điểm của chất liệu màu này.

Sơn dầu có thể được chế tạo từ nhiều nguyên liệu khác nhau. Các loại dầu thường được dùng để sản xuất sơn dầu là dầu lanh, dầu hạt anh túc, dầu hạt óc chó hay đôi khi là dầu hồng hoa.

Các loại dầu với những nguyên liệu khác nhau sẽ cho ra những loại sơn dầu có thuộc tính khác biệt và có sự ảnh hưởng khác nhau lên màu vẽ như thời gian ngả vàng.

Dầu cũng liên quan đến thời gian khô và độ bóng của màu sắc bức tranh sơn dầu. Chính vì vậy, người họa sĩ có thể sử dụng nhiều loại dầu để pha màu khi vẽ một bức tranh sơn dầu tùy vào loại sắc tố và hiệu ứng mong muốn. Chính yếu tố này giúp cho tranh sơn dầu trở nên sống động, chân thực và được đánh giá cao hơn nhiều thể loại tranh được vẽ bằng các chất liệu khác.

Màu sơn dầu cũng thay đổi tùy thuộc vào chất dung môi khi pha loãng. Muốn pha màu sơn dầu đòi hỏi người họa sĩ phải có kiến thức chuyên môn để tránh gây những phản ứng hóa học không đáng có ảnh hưởng đến chất lượng của màu vẽ

hoặc thậm chí ảnh hưởng đến an toàn của người thực hiện. Ngoài ra, dầu có thể được đun sôi với nhựa thông hoặc nhũ hương để tạo độ bóng.

Sơn dầu có đặc tính không thấm nước, có độ dẻo và độ che phủ mạnh vì vậy có thể dùng sơn dầu vẽ trên nền nhiều chất liệu khác nhau như gỗ, kim loại, canvas (vải),... Điều này giúp cho tranh sơn dầu trở nên đa dạng và phong phú hơn rất nhiều, cũng khiến cho các tác phẩm tranh sơn dầu trở nên độc đáo và ấn tượng hơn hẳn.

Hiện nay dầu trong là chất tẩy duy nhất đối với sơn dầu. Đây là một ưu điểm cũng là một nhược điểm đối với tranh sơn dầu. Điều này đồng nghĩa với việc tuổi thọ của bức tranh sẽ được tăng lên bởi tránh được những tác động tẩy, làm mờ tranh từ những yếu tố môi trường bên ngoài. Tuy nhiên điều này cũng gây những bất tiện không nhỏ cho người họa sĩ trong quá trình sáng tạo và thực hiện vẽ tranh sơn dầu. Mỗi khi có lỗi sai và muốn sửa đổi, người nghệ nhân chỉ có thể sử dụng duy nhất một chất tẩy là dầu trong.

Thời gian khô của một bức tranh tranh sơn dầu còn tùy thuộc vào lớp sơn dầu phủ phía trên. Sơn dầu không bay hơi và thường khô hẳn trong thời gian 2 tuần, một số màu có thể khô trong vòng vài ngày.

Thông thường, một bức tranh sơn dầu có thể tồn tại tối thiểu 30 năm, trong điều kiện được bảo quản tốt có thể lên đến 80 – 100 năm. Đây là một con số vô cùng ấn tượng mà hiếm có dòng tranh nào trên thị trường có thể có được.

3. Ưu và nhược điểm của tranh sơn dầu.

Mặc dù là một dòng tranh được ưa chuộng và yêu thích nhất trên thị trường, song cũng như những dòng tranh khác, ở tranh sơn dầu vẫn tồn tại một số hạn chế. Cùng phân tích ưu và nhược điểm của tranh sơn dầu nhé.

Ưu điểm của tranh sơn dầu.

Những điểm nổi bật nhất của nghệ thuật hội họa sơn dầu là vừa trong, vừa sâu, lại có thể đạt độ bão hòa màu sắc tối ưu. Tranh sơn dầu thường có độ chuyển sắc dường như vô tận, lớp sơn có thể chuyển từ mỏng như màu nước tới dày như phù điêu, biến hóa một cách linh hoạt và kỳ diệu. Ưu điểm này chính là một trong những lý do chính khiến cho dòng tranh này được đánh giá cao đến vậy. Nhờ sự chuyên tiếp uyển chuyển, linh hoạt và hoàn toàn tự nhiên giữa các lớp màu sắc, tạo cho những đường nét và hoa tiết trong tranh sự hài hòa, thống nhất và độ chân thực, sống động đến bất ngờ. Hiện nay trên thị trường, khó có dòng tranh nào có thể vượt mặt tranh sơn dầu về độ đẹp và chân thực.

Trong khi nhiều chất liệu hội họa khác bay màu, bạc màu, bong nứt... thì những bức sơn dầu của Van Eyck đã trường tồn tới 6 thế kỷ mà vẫn giữ được màu vẫn rực rỡ, trong suốt. Những ưu điểm cụ thể của tranh sơn dầu có thể tóm gọn trong những điểm chính dưới đây:

Khô từ từ: Như đã nói ở trên, tranh sơn dầu thường mất khá nhiều thời gian để khô (1-2 tuần), vì vậy các họa sĩ sẽ có thêm thời gian để hoàn thiện tác phẩm của mình hoặc thay đổi, sửa chữa những chi tiết cũ hoặc sáng tạo chi tiết mới. Điều này đặc biệt hữu ích nếu bạn sử dụng tranh sơn dầu trong quá trình giảng dạy cho học viên. Tuy nhiên đây cũng có thể là một nhược điểm mà chúng ta sẽ đi phân tích sau đây.

Pha trộn được với các màu khác: một ưu điểm rất lớn của các bức tranh sơn dầu là nó kết hợp tốt với các loại màu vẽ khác tạo ra các nét vẽ giàu trí tưởng tượng với màu sắc sinh động, phong phú, hài hòa và tinh tế. Đó là lý do vì sao có những tác phẩm tranh sơn dầu với vô vàn những màu sắc độc đáo, mới lạ và sống động.

Đễ dàng sử dụng: Sơn dầu được đánh giá là phương tiện đơn giản nhất sử dụng trong quá trình vẽ. Có thể nói việc tạo ra một bức tranh sơn dầu là tương đối đơn giản trái ngược với việc sử dụng các chất liệu khác như màu nước hay phấn màu bởi sơn dầu không di chuyển hoặc chạy khi vẽ trên vải và điều này cho phép bạn vẽ một bức tranh với đường nét rõ ràng và chính xác hơn. Ngoài ra, sử dụng sơn dầu khi vẽ cũng dễ dàng để sửa chữa hơn nếu bạn mắc lỗi. Hầu hết người mới bắt đầu sử dụng sơn dầu vì lý do này.

Độ sâu: Sơn dầu cung cấp một loạt các màu sắc với độ sâu cao tạo nên sự phong phú, sử dụng sơn dầu giúp các họa sĩ có thể xếp lớp và pha trộn màu một cách tự do hơn. Các họa sĩ tinh tế có thể thay đổi sự phong phú hay giai điệu trong màu sắc của họ bằng cách thêm một lượng nhỏ các màu sắc khác.

Nhược điểm của tranh sơn dầu.

So với ưu điểm thì nhược điểm của tranh sơn dầu là khá ít.

Khô chậm là một ưu điểm nhưng cũng có thể là một bất lợi của tranh sơn dầu vì gây bất tiện cho quá trình di chuyển và bảo quản tranh.

Ngoài ra, một số sắc tố trong sơn có thể gây độc cho người sử dụng. Mặc dù có thể pha với các màu khác nhưng khả năng pha trộn của sơn dầu là không cao.

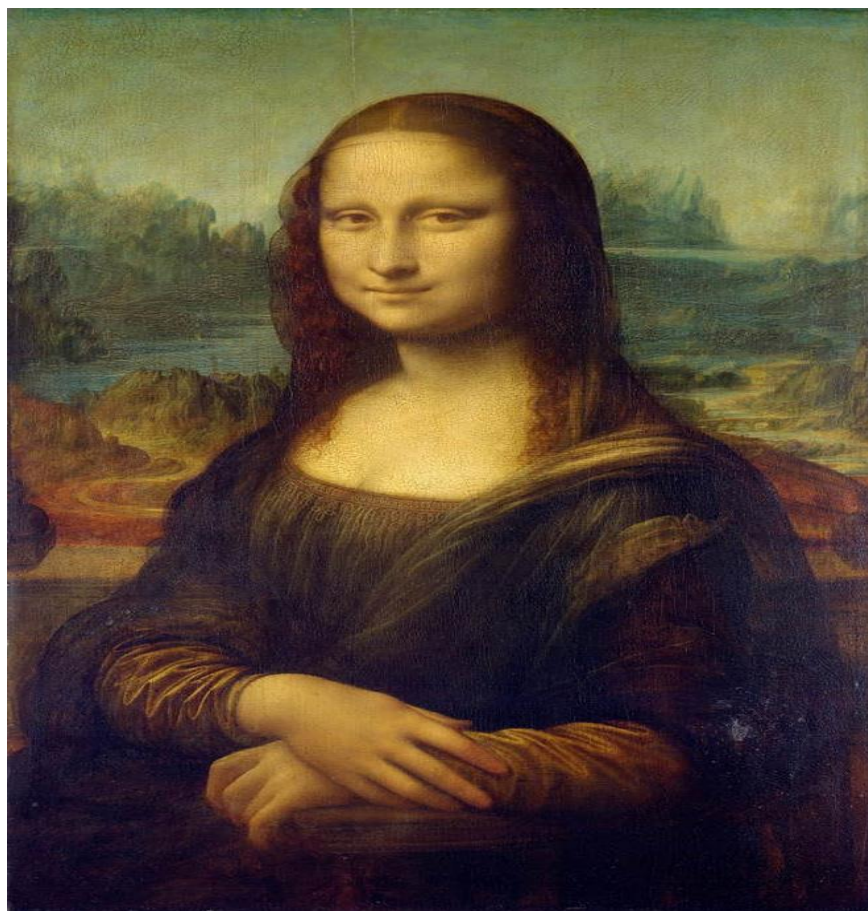
4. Những tác phẩm tranh sơn dầu nổi tiếng nhất trên thế giới.

Trên thế giới, tranh sơn dầu là một dòng tranh rất phổ biến và chính vì vậy mà có rất nhiều tác phẩm thuộc dòng tranh này được đánh giá cao và luôn đứng đầu trong bảng xếp hạng những tác phẩm hội họa nổi tiếng nhất. Cùng khám phá những bức tranh sơn dầu nổi tiếng nhất thế giới ngay bây giờ nhé.

1. Mona Lisa – Leonardo Da Vinci.

Mona Lisa là một bức chân dung được hoàn thiện từ thế kỷ 16 và được vẽ bằng chất liệu sơn dầu trên một tấm gỗ dương tại Florence bởi họa sĩ Leonardo da Vinci trong thời kì Phục Hưng Italia. Tác phẩm thuộc sở hữu của Chính phủ Pháp và

hiện được trưng bày tại bảo tàng Louvre ở Paris, Pháp với tên gọi Chân dung Lisa Gherardini, vợ của Francesco del Giocondo.

Bức tranh là một bức chân dung nửa người, khắc họa một người phụ nữ với những nét thể hiện trên khuôn mặt được miêu tả một cách bí ẩn. Sự mơ hồ trong nét thể hiện của người mẫu, sự lạ thường của thành phần nửa khuôn mặt và sự huyền ảo của không gian... là những yếu tố góp phần tạo nên vẻ đẹp độc lạ và sức mê hoặc của bức tranh.

Mona Lisa là một trong những tuyệt tác tranh sơn dầu số 1 thế giới. Chính vì độ nổi tiếng của nó mà bức tranh từng bị đánh cắp và được thu hồi về bảo tàng Louvre. Có thể nói, cho đến nay, vẫn chưa có tác phẩm tranh sơn dầu nào có thể vượt qua được cái bóng vĩ đại của nhà hội họa vĩ đại của thế giới này.

2. Đêm đầy sao – The Starry Night.

Đêm đầy sao – De sterrennacht, là một bức tranh sơn dầu của họa sĩ hậu ấn tượng người Hà Lan, Vincent van Gogh. Được vẽ vào tháng 6 năm 1889, bức tranh miêu tả khung cảnh bên ngoài cửa sổ phòng bệnh của ông ở Saint-Rémy-de-Provence, miền Nam nước Pháp về đêm. Mặc dù bức tranh được người họa sĩ vẽ vào ban ngày qua trí nhớ và sự tưởng tượng về bầu trời đêm, song bức tranh vẫn tái hiện lại bầu trời đêm đầy sao ấy thật trọn vẹn, lại mới lạ và độc đáo vô cùng.

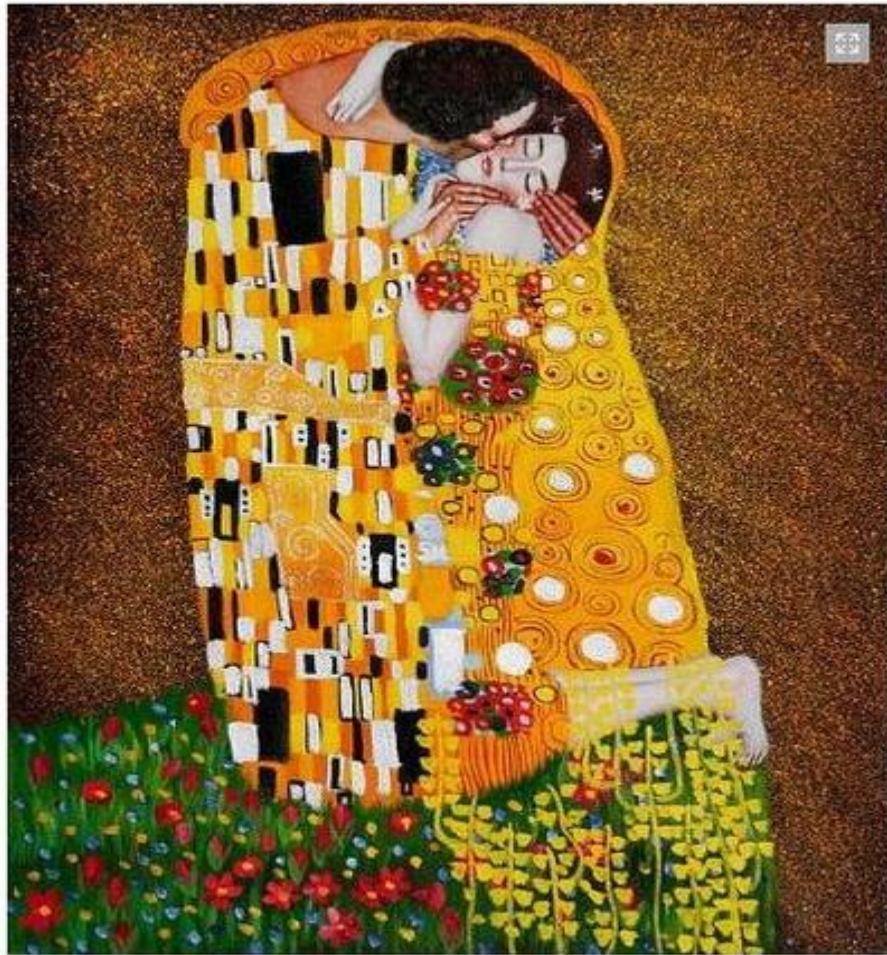
Đêm đầy sao nằm trong bộ sưu tập của Bảo tàng Nghệ thuật Hiện đại ở thành phố New York, một phần trong Di vật của Lillie P. Bliss, từ năm 1941. Bức tranh là một trong những tác phẩm nổi tiếng nhất của Van Gogh, đánh dấu bước ngoặt mang tính quyết định chuyển sang sự tự do sáng tạo to lớn hơn trong nghệ thuật của ông.

Phần chính giữa cho thấy ngôi làng Saint-Rémy dưới một bầu trời cuộn xoáy, dưới góc nhìn từ nhà thương điên hướng về phía bắc. Dãy Alpilles ở bên phải phù hợp với góc nhìn này, nhưng có ít mối liên hệ giữa khung cảnh thật với những ngọn đồi ở giữa, có vẻ như chúng được lấy từ một phần khác của cảnh vật xung quanh, về phía nam của nhà thương điên. Cây Hoàng đàn ở bên trái đã được thêm vào bộ cục của bức tranh. Một điều đáng chú ý là Van Gogh đã thay đổi vị trí của chòm sao Đại Hùng từ phía bắc sang phía nam, ông cũng đã làm điều này trong bức Đêm đầy sao trên sông Rhone.

3. The Kiss – Nụ Hôn

The Kiss – Nụ hôn (tên gốc tiếng Đức là Der Kuss) có thể nói là một bức tranh sơn dầu nổi tiếng nhất trong sự nghiệp theo đuổi nghệ thuật của danh họa Gustav Klimt. Bức tranh được Klimt bắt đầu thực hiện vào năm 1907, năm đỉnh cao trong ‘thời kì hoàng kim’ của họa sĩ người Áo này.

Bức tranh phác họa một đôi nam nữ hôn nhau được vẽ trong sắc vàng và nhiều hình khối, với phong nền màu đồng. Nụ hôn là lời khẳng định khéo léo của Klimt về tư tưởng tình dục và tự do tình dục, một tư tưởng hết sức phóng khoáng và hiện đại trong bối cảnh lịch sử thời bấy giờ.

Gustav Klimt từng chia sẻ, ông đặc biệt có cảm hứng với những người phụ nữ tóc đỏ, chính vì thế mà người ta không hề ngạc nhiên khi nhân vật nữ chính trong tác phẩm nổi tiếng này của ông được phác họa với mái tóc màu đỏ. Một vài người cho rằng hình mẫu cho cặp đôi trong *The Kiss* chính là Klimt và nàng thơ Emilie Flöge của ông. Một vài nhà phê bình hội họa khác lại cho rằng người phụ nữ trong tranh là một người mẫu từng xuất hiện trong rất nhiều tác phẩm trước đây của Klimt, có biệt danh 'Red Hilda'. Những tác phẩm tiêu biểu có sự xuất hiện của bà có thể kể đến như 'Woman with feather boa', 'Goldfish' và 'Danaë'.

4. Luncheon of the Boating Party – Bữa Ăn Chưa

Luncheon of a Boating Party có tên tiếng Pháp: *Le Dejeuner des Canotiers*, tạm dịch là "Bữa ăn trưa của cuộc du ngoạn trên thuyền", là bức tranh sơn dầu của Pierre-Auguste Renoir được vẽ theo trường phái ấn tượng. Bức tranh mô tả hình ảnh một nhóm bạn của Renoir đang ăn uống, trò chuyện tại ban công nhà hàng Fournais Maison, bên dòng sông Seine, thuộc vùng Chatou, phía Tây Paris.

Nhà hàng Fournais Maison là một địa điểm quen thuộc được họa sĩ ưa chuộng và thường chọn làm bối cảnh và nguồn cảm hứng cho các tác phẩm của họa sĩ người Pháp này. Ngoài Luncheon of a Boating Party, nhà hàng Fournais Maison còn xuất hiện trong các tác phẩm tranh sơn dầu khác như Lunch at a Restaurant Fournais (The Rowers' Lunch).

Bức họa được Bảo tàng nghệ thuật Phillips ở Washington D.C (Mỹ) mua lại vào năm 1923 với giá 125.000 đô la Mỹ. Đến nay, Luncheon of a Boating Party vẫn là tác phẩm nổi tiếng nhất được lưu giữ và trưng bày tại đây.

5. Girl with a Pearl Earring – Johannes Vermeer.

Nhắc đến những họa sĩ tranh sơn dầu thành công nhất trên thế giới, người ta không thể nào bỏ sót “bậc thầy ánh sáng” Johannes Vermeer của hội họa Hà Lan. “Girl with a Pearl Earring”, dịch ra là “Thiếu nữ đeo hoa tai ngọc trai”, là một trong những tác phẩm tiêu biểu nhất của họa sĩ Vermeer. Người ta thậm chí còn ví bức tranh này là “Mona Lisa phương Bắc” hoặc “Mona Lisa của Bắc Âu”, điều này cũng đã đủ thể hiện tác phẩm này được đánh giá cao như thế nào trong làng tranh sơn dầu thế giới.

Girl with a Pearl Earring ra đời vào khoảng năm 1665 và được người yêu nghệ thuật đặc biệt chú ý kể từ khi trở thành chủ đề của cuốn tiểu thuyết lịch sử ăn khách cùng tên, được nhà văn Tracy Chevalier tung ra năm 1999.

Bức tranh của Vermeer mô tả những biểu cảm, sắc thái rất riêng của người phụ nữ trong những khoảnh khắc riêng tư, tĩnh lặng. Trong tranh phác họa hình ảnh một cô gái trẻ thắt một chiếc khăn màu xanh và vàng trên đầu, tai đeo đôi khuyên ngọc trai đang nhìn nghiêng một cách đắm chiêu.

Cho đến giờ, các chuyên gia nghệ thuật vẫn chưa giải mã được nguồn gốc ra đời của bức tranh sơn dầu này do không có nhiều thông tin về họa sĩ cũng như người mẫu trong tranh. Bức tranh hiện được trưng bày tại bảo tàng Mauritshuis ở Den Haag, Hà Lan.

6. The Cafe Terrace on the Place de Forum, Arles, At Night – Vincent Van Gogh:

Thêm một tác phẩm nữa của Van Gogh không thể không góp mặt trong top những bức tranh sơn dầu nổi tiếng nhất thế giới, đó chính là The Cafe Terrace on the Place de Forum, Arles, At Night. “Cafe Terrace on Place du Forum, Arles, at Night” hay còn được dịch là Cà phê về đêm trên vỉa hè khách sạn Forum, thành phố Arles (miền Nam nước Pháp) là tác phẩm ra đời vào giữa tháng 9/1888.

Quán cà phê và khách sạn Forum này vẫn còn tồn tại cho đến ngày nay. Những ai yêu cái tài nghệ thuật của Van Gogh cũng như những tác phẩm hội họa của ông vẫn thường tới ngồi cà phê ở góc này để phần nào được hoài niệm và tưởng tượng

về ông và góc nhìn, cách cảm nhận của ông khi sáng tác tuyệt tác này. Riêng quán cà phê thậm chí đã được đổi tên thành Café Van Gogh từ năm 2003.

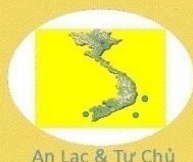
Đây là bức tranh sơn dầu đầu tiên Van Gogh vẽ bầu trời sao làm nền và 1 năm sau đó, ông đã vẽ tiếp bức tranh Starry Night. Cho đến ngày nay, cả hai bức tranh đều được đánh giá rất cao.

Cafe Terrace hiện được trưng bày tại bảo tàng Kröller-Müller ở thị trấn Otterlo của Hà Lan, nơi đang sở hữu một trong những bộ sưu tập lớn nhất thế giới về các tác phẩm Van Gogh, chỉ đứng sau Bảo tàng Van Gogh ở Amsterdam.

Trên đây là những thông tin rất hữu ích về tranh sơn dầu. Bạn đọc có thể theo dõi và tham khảo những bài viết hay về tranh trên website *theuviet.com*. Xin chân thành cảm ơn !

Nguồn: <https://theuviet.com/tranh-son-dau/>

www.vietnamvanhien.org

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VIỆT NAM VĂN HIẾN VỚI HƠN 10000 TÁC PHẨM